

Helsingfors/Mariehamn 2.11.2011

Nr 45/11

Hänvisning Ålands lagtings skrivelser
26.9.2011, nris 201, 204
och 207/2011.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över följande av lagtinget 26.9.2011 antagna landskapslagar:

1. Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av lagen om främjande av användningen av biodrivmedel för transport (nedan landskapslagen),
2. Landskapslag om ändring av 5 § landskapslagen om bostadsproduktion,
3. Landskapslag om ändring av plan- och bygglagen för landskapet Åland.

Ålandsdelegationen avger i det följande ett gemensamt utlåtande över ovan nämnda landskapslagar.

Landskapslagarnas huvudsakliga innehåll

Landskapslagen är en blankettlag, enligt vilken rikets lag om främjande av användningen av biodrivmedel för transport (FFS 446/2007) med vissa avvikelser görs tillämplig i landskapet. Ändringar i rikslagen ska gälla i landskapet från det de träder i kraft i riket om inte annat följer av landskapslagen. Syftet med rikslagen är att främja användningen av biodrivmedel för att motorbensin och dieselolja ska kunna ersättas i trafiken. Genom lagen påförs drivmedelsdistributörerna en skyldighet att leverera en viss minsta andel biodrivmedel till konsumtion. Landskapslagen om bostadsproduktion kompletteras med en bestämmelse om att vid beviljande av bostadsstöd ska som en miljömässigt positiv aspekt beaktas om utrustning och system för energi från förnybara energiskällor installeras vid ny- eller ombyggnad. I plan- och bygglagen för landskapet Åland intas en ny 65 a § enligt vilken vid nybyggnad ska installation

---

Postadress:

Ålandsdelegationen
Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
22101 MARIEHAMN

Telefon:

växel 018-635270

Telefax:

018-635268

Adress i Helsingfors:

Georgsgatan 9 A 4
00120 HELSINGFORS

av utrustning och system för energi från förnybara energikällor anses vara ett i lagens 65 § 2 mom. avsett grundläggande energihushållningskrav.

Lagstiftningsbehörigheten

I en landskapslag kan enligt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland för vinnande av enhetlighet och överskådlighet intas stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Intagande av sådana stadganden i en landskapslag medför inte ändring i fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet.

Landskapslagen gäller landskapets myndigheter, natur- och miljövård, näringsverksamhet, vägtrafik samt bostadsproduktion på vilka områden lagstiftningsbehörigheten helt eller med vissa undantag tillkommer landskapet enligt 18 § 1, 7, 10, 21 och 22 punkterna i självstyrelselagen för Åland.

I landskapslagens 2 § anges att de förvaltningsuppgifter som enligt rikslagen ankommer på statens myndigheter ska i landskapet Åland skötas av landskapsregeringen till den del förvaltningen hänför sig till uppgifter inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Bestämmelsen är till sitt innehåll vag och kan leda till oklarhet vid tillämpningen på olika nivåer och medföra risk för administrativa komplikationer. Bestämmelsen är därför betänkelig med hänsyn till den enskildes rättsskydd och innebär en sådan oklarhet vid regleringen som inte är förenlig med god lagstiftning, vilket Ålandsdelegationen och högsta domstolen påpekat i sina tidigare utlåtanden. Bestämmelsen utgör det oaktagat formellt sätt inte en sådan överträdelse av lagstiftningsbehörigheten att den enligt Ålandsdelegationens mening på denna grund kan fällas. Detsamma gäller den till sitt konkreta innehåll oklara bestämmelsen i landskapslagens 3 § om att hänvisningarna i rikslagen till bestämmelser i rikslagstiftningen ska avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen. Till den del de hänvisningar som i rikslagen görs till annan rikslagstiftning berör rättsområden som utgör riksbehörighet, kan de med stöd av 19 § 3 mom. i självstyrelselagen intas i landskapslagen.

I rikslagens 11 § har intagits bestämmelser om en påföljdsavgift och i lagens 12 § om en felavgift som kan påföras drivmedelsdistributörer som inte uppfyllt sina i lagen angivna skyldigheter. Eftersom landskapslagen enligt beskrivningen ovan hänför sig till rättsområden som utgör landskapsbehörighet, tillfaller de avgifter som upp bärs på Åland landskapet. Bestämmelserna kan med stöd av 18 § 5 punkten i självstyrelselagen intas i landskapslagen.

I landskapslagens 4 § berättigas landskapsregeringen att inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av rikslagen ska tillämpas i land-

skapet oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen bestämmer. Med anledning härav konstateras att enligt 21 § 1 mom. i självstyrelselagen kan landskapsregeringen med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda landskapsförordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen och självstyrelselagen i övrigt hör till området för lag. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 80 § 1 mom. i grundlagen. Detta innebär att det tydligt ska framgå hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegeringen gäller. Om delegeringen av normgivningsmakten inte uppfyller de krav som grundlagen uppställer, står den i strid med 27 § 1 punkten i självstyrelselagen, som hänför stiftande av grundlag och avvikelser från grundlag till rikets behörighet. I så fall utgör ett delegeringsstadgande en behörighetsöverskridning.

Enligt ordalydelsen är delegeringsstadgandet i landskapslagens 4 § vagt till den del det bemyndigar landskapsregeringen att göra ändringar i bestämmelser som utfärdas i stöd av rikslagen. Innehållet i delegeringen preciseras och begränsas emellertid av den reglering som finns i landskapslagen samt den antagna rikslagstiftningen. Dessutom begränsas de ändringar som landskapsregeringen kan göra i förhållande till riksförfattningarna genom att landskapsregeringen endast kan utfärda förordningar inom landskapets behörighet. Därtill avser stadgandet ändringar av riksförfattningar på förordningsnivå eller lägre nivå. Mot denna bakgrund föreligger inte en behörighetsöverskridning.

Landskapslagen avser en implementering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/30/EG om främjande av användningen av biodrivmedel eller andra förnybara drivmedel. Beträffande bedömningen av landskapslagars förenhetlighet med EU:s regelverk har Ålandsdelegationen och justitieministeriet 4.3.2009 överenskommit om följande förfarande:

”Då landskapslagarna i enlighet med självstyrelselagens bestämmelser tillställs justitieministeriet och Ålandsdelegationen gör justitieministeriet en förhandsbedömning om ministeriet avser att tillställa delegationen en komplettering beträffande de EG-rättsliga aspekterna. I sådana fall meddelar justitieministeriet Ålandsdelegationen att en sådan komplettering kommer att tillställas delegationen. I dessa fall inväntar Ålandsdelegationen justitieministeriets komplettering förrän delegationens utlåtande över ifrågavarande landskapslagstiftning tillställs ministeriet”.

Ålandsdelegationen konstaterar att justitieministeriet i det nu aktuella ärendet meddelat att det inte avser att inkomma med här avsedd komplettering.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagarna inte föreligger. Delegationen har ovan i utlåtandet anfört anmärkningar beträffande 2 och 3 § i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om främjande av användningen av biodrivmedel för transport, vilka bestämmelser dock inte strider mot behörighetsfördelningen.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson och Mäenpää samt suppleanterna Lindholm och Pellonpää.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare